

Förstärkt tillträdesförbud vid idrottsarrangemang

Sammanfattning

I betänkandet behandlar utskottet regeringens proposition 2013/14:68 Förstärkt tillträdesförbud vid idrottsarrangemang samt tre motioner som har väckts med anledning av propositionen

I propositionen anför regeringen att det behövs ytterligare åtgärder för att motverka ordningsstörningar och våld under och i samband med idrottsarrangemang. Som ett led i det arbetet föreslår regeringen förstärkta möjligheter att besluta om tillträdesförbud enligt lagen (2005:321) om tillträdesförbud vid idrottsarrangemang. Förslaget innebär att den längsta tiden för ett tillträdesförbud förlängs från ett år till tre år. På detta sätt kan tydligare och mer kraftfulla åtgärder vidtas mot personer som genom sitt beteende har visat att de utgör en risk för ordningen och säkerheten vid idrottsarrangemang.

Lagändringen föreslås träda i kraft den 1 april 2014.

Utskottet föreslår att riksdagen antar regeringens lagförslag och avslår samtliga motionsyrkanden.

I betänkandet finns två reservationer.

Innehållsförteckning

Sammanfattning	1
Utskottets förslag till riksdagsbeslut	3
Redogörelse för ärendet	4
Bakgrund	4
Ärendet och dess beredning	4
Propositionens huvudsakliga innehåll	4
Utskottets överväganden	5
Avslag på propositionen	5
Förstärkt tillträdesförbud vid idrottsarrangemang	5
Ytterligare säkerhetsåtgärder vid idrottsevenemang	7
Reservationer	9
1. Avslag på propositionen, punkt 1 (MP, V)	9
2. Ytterligare säkerhetsåtgärder vid idrottsevenemang, punkt 3 (S)	10
<i>Bilaga 1</i>	
Förteckning över behandlade förslag	11
Propositionen	11
Följdmotionerna	11
<i>Bilaga 2</i>	
Regeringens lagförslag	12

Utskottets förslag till riksdagsbeslut

1. Avslag på propositionen

Riksdagen avslår motionerna

2013/14:Ju8 av Lena Olsson m.fl. (V) och

2013/14:Ju10 av Mehmet Kaplan m.fl. (MP).

Reservation 1 (MP, V)

2. Förstärkt tillträdesförbud vid idrottsarrangemang

Riksdagen antar regeringens förslag till lag om ändring i lagen (2005:321) om tillträdesförbud vid idrottsarrangemang. Därmed bifaller riksdagen proposition 2013/14:68.

3. Ytterligare säkerhetsåtgärder vid idrottsevenemang

Riksdagen avslår motion

2013/14:Ju9 av Morgan Johansson m.fl. (S) yrkandena 1–4.

Reservation 2 (S)

Stockholm den 20 februari 2014

På justitieutskottets vägnar

Morgan Johansson

Följande ledamöter har deltagit i beslutet: Morgan Johansson (S), Johan Linander (C), Krister Hammarbergh (M), Ewa Thalén Finné (M), Kerstin Haglö (S), Anti Avsan (M), Christer Adelsbo (S), Jan R Andersson (M), Elin Lundgren (S), Anna Wallén (S), Arhe Hamednaca (S), Patrick Reslow (M), Richard Jomshof (SD), Lena Olsson (V), Agneta Börjesson (MP), Jan Ertsborn (FP) och Stefan Svanström (KD).

Redogörelse för ärendet

Bakgrund

Utredningen Nationell samordning mot brottslighet i samband med idrottsarrangemang lämnade den 11 april 2012 delbetänkandet Mindre våld för pengarna (SOU 2012:23). I delbetänkandet lämnades ett flertal lagförslag, bl.a. om förändringar i lagen (2005:321) om tillträdesförbud vid idrottsarrangemang.

Utredningen lämnade den 21 mars 2013 slutbetänkandet Mera glädje för pengarna (SOU 2013:19). Slutbetänkandet innehåller inte några lagförslag och har inte remitterats.

Ärendet och dess beredning

I proposition 2013/14:68 Förstärkt tillträdesförbud vid idrottsarrangemang behandlar regeringen förslaget i delbetänkandet om att förlänga den längsta tiden för ett tillträdesförbud vid idrottsarrangemang.

Utredningens övriga förslag bereds inom Regeringskansliet. En sakkunnig person har biträtt Justitiedepartementet med att ta fram förslag till lagstiftning om register över tillträdesförbud vid idrottsarrangemang (Ds 2013:77).

Regeringens förslag till riksdagsbeslut framgår av bilaga 1. Regeringens lagförslag finns i bilaga 2.

Utskottet behandlar också sex motionsyrkanden som har väckts med anledning av propositionen. Förslagen i motionerna återges i bilaga 1

Propositionens huvudsakliga innehåll

I propositionen anför regeringen att det behövs ytterligare åtgärder för att motverka ordningsstörningar och våld under och i samband med idrottsarrangemang. Som ett led i det arbetet föreslår regeringen förstärkta möjligheter att besluta om tillträdesförbud enligt lagen om tillträdesförbud vid idrottsarrangemang. Förslaget innebär att den längsta tiden för ett tillträdesförbud förlängs från ett år till tre år. På detta sätt kan tydligare och mer kraftfulla åtgärder vidtas mot personer som genom sitt beteende har visat att de utgör en risk för ordningen och säkerheten vid idrottsarrangemang.

Lagändringen föreslås träda i kraft den 1 april 2014.

Utskottets överväganden

Avslag på propositionen

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen avslår två motioner med förslag om att riksdagen ska avslå regeringens lagförslag.

Jämför reservation 1 (MP, V).

Motionerna

I kommittémotion 2013/14:Ju8 av Lena Olsson m.fl. (V) och i motion 2013/14:Ju10 av Mehmet Kaplan m.fl. (MP) föreslås att riksdagen ska avslå regeringens lagförslag. Enligt motionärerna har regeringen inte redovisat några skäl som motiverar en förlängning av den längsta tiden för ett tillträdesförbud.

Utskottets ställningstagande

Liksom regeringen anser utskottet att det behövs ytterligare åtgärder för att motverka ordningsstörningar och våld i samband med idrottsarrangemang. Utskottet delar regeringens bedömning att en lämplig sådan kan vara att förlänga den längsta tiden för ett tillträdesförbud från ett till tre år. I motsats till motionärerna anser utskottet att det finns ett behov av en sådan förlängning som föreslås i propositionen. Utskottet noterar därvid att den föreslagna möjligheten att förlänga tiden inte är avsedd att innebära någon generell förlängning av tiderna för tillträdesförbud. Syftet med ändringen är i stället att ge utrymme att bestämma en längre förbudstid än ett år när omständigheterna är sådana att riskerna för att den som förbudet riktar sig mot ska begå brott sträcker sig över en längre tidsperiod än ett år (prop. s. 9). Motionerna bör därför avslås.

Förstärkt tillträdesförbud vid idrottsarrangemang

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen antar regeringens lagförslag.

Propositionen

Regeringen anför i propositionen att det behövs ytterligare åtgärder för att motverka våld vid idrottsarrangemang. Som nämnts tidigare föreslår regeringen därför att den längsta tiden för ett tillträdesförbud förlängs från ett år till tre år.

Regeringen instämmer i den bedömning som Nationell samordning mot brottslighet i samband med idrottsarrangemang har gjort i sitt delbetänkande Mindre våld för pengarna (SOU 2012:23), om att förbudstidens längd kan vara viktig för den avhållande effekt som möjligheten att meddela tillträdesförbud kan antas ha. För en förlängning av den tid ett tillträdesförbud som längst får gälla talar emellertid i första hand andra skäl. Ett sådant skäl är att samhället bör kunna ingripa med tydliga och kraftfulla åtgärder för att förebygga brottslighet. Det är därför angeläget att allvarliga brott eller upprepad brottslighet som är ägnad att störa ordningen eller säkerheten under ett idrottsarrangemang direkt kan mötas med ett längre tillträdesförbud än ett år när risken för fortsatt sådan brottslighet kan bedömas kvarstå under en längre period än så. Att under sådana omständigheter behöva besluta om ett tillträdesförbud för endast ett år och sedan förlänga det är inte ändamålsenligt. Ytterligare ett skäl är att det kan finnas ett värde i att den tid under vilken samhället kan ingripa med ett tillträdesförbud inte understiger den tid som föreningarna kan besluta om arrangörsavstängning med stöd av idrottens interna regelverk (två år).

Regeringen anför vidare att det från rättssäkerhetssynpunkt är angeläget att förbudet inte gäller en längre tid än vad som är nödvändigt. I delbetänkandet föreslås en längsta tid om tre år, vilket har godtagits av de flesta remissinstanserna. Regeringen delar bedömningen i delbetänkandet att en giltighetstid på upp till tre år är lämplig. Att en risk skulle kunna bedömas med upprätthållande av godtagbara rättssäkerhetskrav för längre tid än så framstår inte som troligt. Förbudstidens längd ska liksom i dag bestämmas med hänsyn till omständigheterna i det enskilda fallet.

Regeringen pekar vidare på att det av den praxis som redovisas i delbetänkandet framkommer att det är vanligt att tillträdesförbud bestäms till ett år. Den möjlighet som nu föreslås att kunna bestämma en längre förbudstid än ett år är dock inte avsedd att innebära någon generell förlängning av tiderna för tillträdesförbuden.

Regeringen anför också att möjligheten att förlänga giltighetstiden för ett tillträdesförbud behålls oförändrad. Liksom tidigare kan således nya omständigheter som har inträffat efter det att ett förbud har beslutats och som kan motivera ett fortsatt förbud beaktas. Det är emellertid också som hittills av stor vikt att ändrade förhållanden som innebär att förutsättningarna för ett tillträdesförbud inte längre föreligger beaktas.

Regeringen anför vidare att det när möjligheten att meddela tillträdesförbud infördes gjordes en bedömning av det straffsanktionerade förbudets förenlighet med främst rätten till rörelsefrihet enligt regeringsformen och tilläggsprotokoll nr 4 till Europakonventionen. Bedömningen utmynnade i

att ett sådant förbud att närvara vid idrottsarrangemang är förenligt med grundlagarna och Europakonventionen och dess tilläggsprotokoll (prop. 2004/05:77 s. 27). Förslaget att förlänga den längsta tiden för ett tillträdesförbud från ett till tre år är som tidigare framhållits inte avsedd att innebära någon generell förlängning av tiderna för tillträdesförbuden. Möjligheten att ompröva och överklaga besluten är oförändrad. Förslaget ger därför enligt regeringen inte anledning till någon annan bedömning än tidigare av lagstiftningens förenlighet med grundläggande fri- och rättigheter.

Utskottets ställningstagande

Det har inte väckts någon motion med förslag till lagändring som står emot regeringens lagförslag. Utskottet anser att riksdagen av de skäl som anförs i propositionen bör anta lagförslaget.

Ytterligare säkerhetsåtgärder vid idrottsevenemang

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen avslår fyra motionsyrkanden om maskeringsförbud och anmälningsplikt m.m.

Jämför reservation 2 (S).

Motionen

I kommittémotion 2013/14:JuU9 av Morgan Johansson m.fl. (S) yrkande 1 efterfrågas ett maskeringsförbud vid idrottsarrangemang. I yrkande 2 i motionen efterfrågas en anmälningsplikt för personer som har tillträdesförbud på idrottsarrangemang. Vidare begär motionärerna att ett nationellt register över tillträdesförbud vid idrottsarrangemang ska inrättas (yrkande 3). Slutligen anförs i yrkande 4 att regeringen skyndsamt ska bereda övriga förslag i delbetänkandet Mindre våld för pengarna (SOU 2012:23).

Bakgrund

I betänkandet 2013/14:JuU14 Polisfrågor behandlade utskottet nyligen motionsyrkanden liknande de nu aktuella. Motionsyrkandena handlade om att regeringen borde gå vidare med de förslag som lämnades i slutbetänkandet Mera glädje för pengarna (SOU 2013:19) och att en anmälningsplikt skulle införas vid högriskmatcher för personer med tillträdesförbud. För en närmare redovisning hänvisas till betänkandet (s. 37 f.). Utskottet avstyrkte det förstnämnda motionsyrkandet med hänvisning till att beredningen av utredningsbetänkandet inte borde föregripas. Det andra motionsyrkandet avstyrktes med hänvisning till att utskottet instämde i den bedömning som Nationell samordning mot brottslighet i samband med idrottsarrangemang

gjort, dvs. att en sådan begränsning av rörelsefriheten som en anmälningsplikt innebär inte skulle stå i proportion till det behov eller det resultat man vill uppnå. I samma betänkande redovisades (s. 38) att det på uppdrag av regeringen nyligen har utarbetats en promemoria med förslag till en författningsreglering av frågor som rör ett nationellt register över meddelade tillträdesförbud (Ds 2013:77). Vidare redovisades att promemorian har remitterats och kommer att beredas i Regeringskansliet samt att remisstiden går ut den 20 februari 2014. Dessutom framgår av betänkandet att justitieutskottet har fått information från Kulturdepartementet om att regeringen med anledning av förslagen i slutbetänkandet har tillsatt en ny samordnare för att främja den positiva supporterkulturen och motverka idrottsrelaterad brottslighet. Avslutningsvis framgår att beredningen av slutbetänkandet pågår men att det i dagsläget inte finns några ytterligare förslag som kommer att presenteras i närtid.

Utskottets ställningstagande

Utskottet konstaterar att frågan om maskeringsförbud fortfarande bereds inom Regeringskansliet. Enligt utskottet bör beredningen inte föregripas varför riksdagen bör avslå motion 2013/14:Ju9 (S) yrkande 1. Även yrkandena 3 och 4 i motionen bör avslås då de frågeställningar som aktualiseras där är föremål för beredning inom Regeringskansliet som inte bör föregripas. Avslutningsvis är utskottet fortfarande av den uppfattningen att en sådan begränsning av rörelsefriheten som en anmälningsplikt innebär inte skulle stå i proportion till det behov eller det resultat man vill uppnå. Utskottet avstyrker därför även yrkande 2 i motionen.

Reservationer

Utskottets förslag till riksdagsbeslut och ställningstaganden har föranlett följande reservationer. I rubriken anges vilken punkt i utskottets förslag till riksdagsbeslut som behandlas i avsnittet.

1. Avslag på propositionen, punkt 1 (MP, V)

av Lena Olsson (V) och Agneta Börjesson (MP).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 1 borde ha följande lydelse:

Riksdagen avslår regeringens förslag. Därmed bifaller riksdagen motionerna 2013/14:Ju8 av Lena Olsson m.fl. (V) och 2013/14:Ju10 av Mehmet Kaplan m.fl. (MP).

Ställningstagande

Vi instämmer med vad som anges i propositionen om att ett förbud, ur rättssäkerhetshänseende, inte ska avse längre tid än vad som är nödvändigt. Enligt vår uppfattning är den nuvarande möjligheten att utan borte tidsgräns förlänga ett tillträdesförbud med maximalt ett år i taget, tillräcklig för att genom tillträdesförbud säkerställa skyddsverkan mot framtida ordningsstörningar och förebygga brottslighet.

De skäl som regeringen anför till stöd för förlängningen har inte stöd i den utredning som man anger att propositionen baseras på (Mindre våld för pengarna, SOU 2012:23). I stället anför regeringen att ”för en förlängning av den tid ett tillträdesförbud som längst får gälla talar emellertid i första hand andra skäl”, vilka sedan anges (s. 9). Någon närmare utredning som styrker eller ens gör regeringens förslag rimligt i effektivitetssynpunkt lämnas inte utan motiveringen stannar vid att ”samhället bör kunna ingripa med tydliga och kraftfulla åtgärder i syfte att förebygga brottslighet”. Det finns ingen utredning som styrker antagandet att en förlängning leder till minskad brottslighet.

Kammarrätten i Göteborg, Åklagarmyndigheten och Sveriges advokatsamfund har samtliga avstyrkt en förlängning.

Mot bakgrund av det anförda och då det således saknas skäl för regeringens förslag, anser vi att det ska avslås.

2. Ytterligare säkerhetsåtgärder vid idrottsevenemang, punkt 3 (S)

av Morgan Johansson (S), Kerstin Haglö (S), Christer Adelsbo (S), Elin Lundgren (S), Anna Wallén (S) och Arhe Hamednaca (S).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 3 borde ha följande lydelse:

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i reservationen. Därmed bifaller riksdagen motion 2013/14:Ju9 av Morgan Johansson m.fl. (S) yrkandena 1–4.

Ställningstagande

Ordningsstörningar i samband med idrottsarrangemang, s.k. huliganism, har varit ett ständigt återkommande gissel under lång tid. Huliganismen drabbar idrotten som sådan och den drabbar alla dem som älskar att gå på idrottsevenemang. För vem vill betala för att gå på fotboll för att se matcher som avbryts efter fem minuter? Och vem vill ta med sina barn på en idrottsfest som urartar i slagsmål och förstörelse?

Redan för två år sedan presenterade regeringens nationella samordnare mot idrottsvåld delbetänkandet Mindre våld för pengarna (SOU 2012:23). I delbetänkandet finns en diger lista med förslag för att minska det idrottsrelaterade våldet. Sedan dess har dock i stort sett ingenting hänt, förutom att ytterligare en ny samordnare har tillsatts.

Nu presenterar regeringen en proposition med förslag till en förlängning av tiden för tillträdesförbudet från ett år till tre. Vi anser att det är långt ifrån tillräckligt. För att tillträdesförbudet ska kunna användas på ett effektivt sätt krävs ett nationellt register. Vi vill dessutom se förslag om såväl maskeringsförbud som anmälningsplikt. Anmälningsplikt skulle hålla bråkstackarna borta från arenorna och omgivningarna.

En annan oroande tendens som förre samordnaren pekade på är problemet med kriminell infiltration i idrottsklubbar. Vad gör regeringen åt den utvecklingen? Inte heller på detta område finns det något förslag.

Vi anser avslutningsvis att det nu är viktigt att regeringen går vidare med de förslag som presenterades av regeringens nationella samordnare mot idrottsvåld.

BILAGA 1

Förteckning över behandlade förslag

Propositionen

Proposition 2013/14:68 Förstärkt tillträdesförbud vid idrottsarrangemang:

Riksdagen antar regeringens förslag till lag om ändring i lagen (2005:321) om tillträdesförbud vid idrottsarrangemang.

Följdmotionerna

2013/14:Ju8 av Lena Olsson m.fl. (V):

Riksdagen avslår regeringens förslag att ett tillträdesförbud vid idrottsarrangemang som längst får bestämmas till tre år.

2013/14:Ju9 av Morgan Johansson m.fl. (S):

1. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om maskeringsförbud.
2. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om anmälningsplikt.
3. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om nationellt register.
4. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att regeringen måste bereda förslagen i Björn Erikssons utredning skyndsamt.

2013/14:Ju10 av Mehmet Kaplan m.fl. (MP):

Riksdagen avslår regeringens förslag till lag om ändring i lagen (2005:321) om tillträdesförbud vid idrottsevenemang.

BILAGA 2

Regeringens lagförslag

Förslag till lag om ändring i lagen (2005:321) om tillträdesförbud vid idrottsarrangemang

Härigenom föreskrivs att 3 § lagen (2005:321) om tillträdesförbud vid idrottsarrangemang ska ha följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

3 §

Tillträdesförbud *skall* gälla för en viss tid, högst *ett* år.

Tillträdesförbud *ska* gälla för en viss tid, högst *tre* år.

Tillträdesförbudet börjar gälla omedelbart, om inte annat bestäms.

Ett tillträdesförbud får förlängas med högst ett år i taget, om förutsättningarna i 2 § är uppfyllda.

Denna lag träder i kraft den 1 april 2014.